

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 106/2020-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku a zo sudcu Petra Straku a sudcu Martina Vernarského (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti MPTP, s. r. o., Hlavná 31, Trnava, IČO 47 328 363, právne zastúpenej Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s. r. o., Hlavná 31, Trnava, IČO 36 865 281, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Tomáš Pavlovič, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, bližšie nekonkretizovaného základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Košice II. sp. zn. 35 Cb 49/2015 z 12. februára 2018 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 Cob 65/2018 z 23. augusta 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti MPTP, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. novembra 2018 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti MPTP, s. r. o., Hlavná 31, Trnava, IČO 47 328 363 (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), bližšie nekonkretizovaného základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 35 Cb 49/2015 z 12. februára 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Cob 65/2018 z 23. augusta 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 35 Cb 49/2015 žalobou domáhal proti [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ] ako žalovanému (ďalej len „žalovaný“) zaplata sumy 3 345 € s príslušenstvom. Pohľadávka vznikla z titulu nezaplateného nájomného zo zmluvy o podnájme nebytových priestorov, ktorú uzatvoril právny predchodca sťažovateľa, [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „právny predchodca sťažovateľa“), a žalovaný. Na základe zmluvy bol žalovaný oprávnený užívať časť priestoru obchodného domu [REDAKOVANÉ], kde si umiestnil stánok s okuliarmi. Keďže žalovaný neuhradil splatné faktúry nájomného, právny predchodca sťažovateľa demontoval stánok žalovaného a umiestnil ho na neznáme miesto, čím mal podľa jeho vyjadrenia realizovať svoje zádržné právo. Právny predchodca sťažovateľa v konaní uviedol, že tento stánok nie je možné vydať, pretože bol demontovaný za prítomnosti pána [REDAKOVANÉ], ktorý už nie je zamestnancom právneho predchodcu sťažovateľa a nie je známe, kde sa v súčasnosti stánok nachádza. Pohľadávka zo zmluvy o prenájme bola z právneho predchodcu sťažovateľa postúpená na sťažovateľa zmluvou o postúpení pohľadávok z 27. marca 2014.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 35 Cb 49/2015-213 z 12. februára 2018 žalobu zamietol a vyslovil, že žalovaný má právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

4. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie.

5. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 Cob 65/2018 z 23. augusta 2018 rozsudok okresného súdu potvrdil a žalovanému priznal proti sťažovateľovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. V odôvodnení okrem iného konštatoval:

„... Odvolací súd sa plne stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, podľa ktorých došlo k vzniku zádržného práva na zabezpečenie pohľadávky právneho predchodcu žalobcu z nájomného v súlade s § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka...

... právny predchodca žalobcu o súpis zadržaných vecí žalovaného v lehote 8 dní v súlade s ustanovením § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka nepožiadaval a preto mu vznikla zo zákona povinnosť ich vydať žalovanému. Táto povinnosť aj podľa názoru odvolacieho súdu prešla na postupníka, teda žalobcu a to v súlade s § 524 ods. 2 Občianskeho zákonníka...

... Tým, že postupca prestal byť veriteľom uplatnenej pohľadávky, je povinný postupníkovi vydať alebo na neho previesť všetky prostriedky, ktoré sa viažu k predmetnej pohľadávke z nájomného vzťahu.

... súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru, že ak žalobca, rovnako ako aj jeho právny predchodca, nie je schopný vydať zadržané veci žalovanému, tak ako túto povinnosť ukladá ustanovenie § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nemožno žalobe o zaplatenie nájomného vyhovieť.“

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že krajský súd spôsobom jeho odôvodnenia, nesprávnym právnym posúdením a tým, že nenapravil nesprávne právne posúdenie okresným súdom, porušil práva sťažovateľa garantované ústavou a dohovorom. Sťažovateľ argumentoval: *«... prenajímateľ sa momentom, kedy zrealizuje zádržné právo za splnenia všetkých zákonných podmienok podľa § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka, stáva oprávneným držiteľom zadržaných vecí počas doby 8 dní. Ak prenajímateľ v lehote 8 dní podá na súd návrh na súpis zadržaných vecí, oprávnená držba prenajímateľovi stále*

trvá. Ak však prenajíateľ domnelo realizuje zádržné právo napriek tomu, že nie sú splnené všetky zákonné predpoklady pre realizáciu zádržného práva uvedené v § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nedochádza k vzniku zádržného práva, ale naopak dochádza k vzniku neoprávnenej držby. Rovnaký následok má aj situácia, ak prenajíateľ síce v súlade s § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka realizuje zádržné právo, ale nepožiada súd o súpis zadržaných hnutelných vecí. Ak prenajíateľ nepožiada súd o súpis zadržaných hnutelných vecí, je povinný veci vydať nájomcovi, teda márnym uplynutím lehoty 8 dní je prenajíateľ neoprávneným držiteľom zadržaných hnutelných vecí a je povinný ich vydať nájomcovi.

Zadržné právo a neoprávnená držba majú však rozdielne právne následky. Veriteľ, ktorému svedčí zádržné právo hnutelných vecí dlžníka, je oprávnený tieto držať a z nich sa pri výkone exekúcie uspokojiť, pričom dlžník ako vlastník zadržaných vecí nie je oprávnený na ich vydanie. Zádržné právo veriteľa prechádza na jeho právneho nástupcu a rovnako s postúpenou pohľadávkou ako zabezpečenie tejto pohľadávky. Veriteľ, ktorý je neoprávneným držiteľom hnutelných vecí dlžníka, teda veriteľ, ktorý fakticky drží hnutelné veci patriace dlžníkovi, ale nedošlo k splneniu všetkých podmienok vyžadovaných pre vznik zádržného práva, je povinný fakticky držané veci vydať ich vlastníkovi, a to na požiadanie ich vlastníka. Nakoľko pri neoprávnenej držbe sa nejedná o zabezpečovací inštitút, postúpením pohľadávky veriteľa, ktorý je neoprávneným držiteľom hnutelných vecí patriacich dlžníkovi, neprechádza povinnosť vydať hnutelné veci dlžníkovi z postupcu pohľadávky na postupníka.“

7. Sťažovateľ tiež uviedol, že v rozhodnutí okresného súdu aj krajského súdu absentuje odôvodnenie vo vzťahu k splneniu všetkých podmienok podľa § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré musia byť splnené kumulatívne. Zádržné právo nevzniká iba faktickým zadržaním hnutelných vecí a výrokom o ich zadržaní v liste právneho predchodcu sťažovateľa, ako sa mylne domnievajú sudy. Ďalej dôvodil: «Súd II. inštancie, rovnako ako súd I. inštancie, aplikovali na skutkový stav právnu normu, ktorá sa na právny vzťah aplikovať nedá z dôvodu skutkových zistení ustálených súdom, a to konkrétne § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Sudy oboch inšancií vyvodili právny záver, že na Sťažovateľa prešlo zádržné právo pôvodného veriteľa [REDACTED] a aj

povinnosť pôvodného veriteľa [REDACTED] [REDACTED] vydať hnutelné veci žalovanému [REDACTED] [REDACTED]. Aplikácia tejto právnej normy a právne závery, ku ktorým súdy oboch stupňov dospeli považujeme za arbitrárne, nesprávne a zjavne v rozpore s ustanoveniami § 672 Občianskeho zákonníka.

V konaní bolo preukázané, že pôvodný veriteľ bez splnenia podmienok pre vznik zádržného práva zadržal hnutelné veci žalovaného [REDACTED] [REDACTED]. Rovnako bolo preukázané, že pôvodnému veriteľovi [REDACTED] vznikla povinnosť v zmysle § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka vydať hnutelné veci žalovanému [REDACTED] [REDACTED]. Už len z povahy vecí sú tieto dve skutkové zistenia vo vzájomnom logickom rozpore, nakoľko buď pôvodnému veriteľovi vzniklo zádržné právo k hnutelným veciam žalovaného [REDACTED] [REDACTED] alebo bol pôvodný veriteľ [REDACTED] [REDACTED] povinný hnutelné veci žalovanému [REDACTED] [REDACTED] vydať. Napriek tejto logickej diskrepancii, na základe takto zistených skutkových okolností, súd I. aj súd II. inštancie vyvodili právny záver, že povinnosť vydať neoprávnene zadržované hnutelné veci žalovaného [REDACTED] [REDACTED] prešla na Sťažovateľa postúpením pohľadávky voči žalovanému [REDACTED] [REDACTED] z postupcu (pôvodného veriteľa [REDACTED]) na postupníka, ktorým je Sťažovateľ, čo je v príkrom rozpore s ustanovením § 524 ods. 2 Občianskeho zákonníka a táto právne norma v predmetnom konaní ani nemala byť aplikovaná.

Ďalej súd I. aj II. inštancie vyvodili právny záver o existencii zádržného práva pôvodného veriteľa [REDACTED] a aj Sťažovateľa beztoho, aby svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnili, nakoľko v rozhodnutiach súdu I. aj II. inštancie chýba odôvodnenie splnenia podmienok pre vznik zádržného práva.

... súd I. aj II. inštancie právnu vec posúdil tak, že toto právne posúdenie nezodpovedá zistenému skutkovému stavu a je s ním v príkrom rozpore. V konaní nebolo vôbec preukázané splnenie podmienok pre vznik zádržného práva a pre prechod povinnosti vydať hnutelné veci z pôvodného veriteľa [REDACTED] na postupníka, ktorým je Sťažovateľ.»

8. Z uvedených dôvodov sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol nálezhom takto:

„1. Základné právo Sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Cob/65/2018 zo dňa 23.08.2018 v spojení s Rozsudkom Okresného súdu Košice II sp. zn. 35Cb/49/2015 zo dňa 12.02.2018 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky ruší Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Cob/65/2018 zo dňa 23.08.2018 a Rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 35Cb/49/2015 zo dňa 12.02.2018 a zároveň vec vracia Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Košiciach a Okresný súd Košice II sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť Sťažovateľovi trovy konania na účet právneho zástupcu Sťažovateľov spoločnosti Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s.r.o., [REDACTED] [REDACTED] do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

9. Vec napadla ústavnému súdu 13. novembra 2018 a bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Sergejovi Kohutovi, ktorému 16. februára 2019 uplynulo funkčné obdobie sudcu ústavného súdu. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola táto vec prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi Martinovi Vernarskému ako novému sudcovi spravodajcovi. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce je preto na rozhodnutie v predmetnej veci príslušný tretí senát ústavného súdu, ktorého ďalším členom je Peter Straka a predsedom senátu je Mojmir Mamojka.

II.

Relevantná právna úprava

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

16. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

17. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

18. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

19. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

20. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

Právne hodnotenie ústavného súdu

21. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 39 ods. 3 a § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah a predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv.

22. Ústavný súd uvádza, že sťažovateľ sa v zmysle petitu ústavnej sťažnosti domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd k tomuto konštatuje, že v petite sťažnosti došlo k zjavnej chybe v písaní, keď sťažovateľ namiesto čl. 48 ods. 2 ústavy uviedol nesprávne čl. 48 ods. 1 ústavy. Uvedené vyplýva z obsahu sťažnosti, keď sťažovateľ tak v úvodnom označení sťažnosti, ako aj v odstavci ústavnej sťažnosti bezprostredne predchádzajúcom petitu uvádza, že namieta porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy. Navyše, z kontextu ústavnej sťažnosti ako celku nijako nevyplýva, že by sťažovateľ namietal porušenie základného práva na zákonného sudcu, ktoré zakotvuje čl. 48 ods. 1 ústavy. Ústavný súd preto uzavrel, že sťažovateľ namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

23. Aby mohol ústavný súd pristúpiť k vecnému posúdeniu ústavnej sťažnosti, je najskôr povinný skúmať, či sú naplnené všetky zákonom požadované náležitosti a či sú vôbec dané podmienky na jej prerokovanie ustanovené zákonom o ústavnom súde. V prerokovávanom prípade k takému záveru nedospel.

K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom okresného súdu

24. Ústava nezakotvuje ústavný súd ako jediný a výlučný orgán ochrany základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb. V zmysle princípu subsidiarity

formulovaného v čl. 127 ods. 1 ústavy (ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd) nemal ústavný súd právomoc preskúmavať namietaný rozsudok okresného súdu, keďže právomoc rozhodnúť o ochrane práv sťažovateľa, ktoré ním údajne mali byť porušené, mal v rámci riadneho inštančného postupu a prostredníctvom odvolania krajský súd, pričom podanie odvolania sťažovateľ aj využil, hoci s nie priaznivým výsledkom.

25. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu

26. Sťažovateľ vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva sa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru krajskému súdu vytýka, že pokiaľ dospel k záveru, že zádržné právo prešlo z právneho predchodcu sťažovateľa na sťažovateľa spolu s povinnosťou vydať hnutelné veci zúčastnenej osobe, tento právny záver je arbitrárny, v rozpore s § 672 Občianskeho zákonníka. Sťažovateľ tiež namieta, že rozsudok krajského súdu nie je náležité odôvodnený, pretože v ňom absentuje odôvodnenie vo vzťahu k splneniu všetkých podmienok pre vznik zádržného práva, ktoré musia byť splnené kumulatívne.

27. Ústavný súd v súvislosti s námietkami sťažovateľa poukazuje na svoje rozhodnutia, podľa ktorých všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (porov. I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (porov. I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, III. ÚS 152/03, IV. ÚS 177/05). Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych

opravných prostriedkov podľa zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

28. Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, než podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

29. Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

30. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

31. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

32. Citovaná právna úprava (účinná od 1. júla 2016) presunula ťažisko tvrdenia a preukazovania väd zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na dovolateľa, ktorý limity posúdenia prípustnosti dovolania určuje obsahom podaného dovolania.

33. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu

spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti) [uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017].

34. Ako vyplýva z už citovaného uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017, porušenia práva na spravodlivý súdny proces, od ktorého sa odvíja prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, sa súd môže dopustiť aj tým spôsobom, že poruší právo strany sporu na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Ústavnou sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej a pokiaľ sťažovateľ namieta nenáležité odôvodnenie rozsudku krajského súdu, je zrejmé, že sťažovateľ sa mohol ochrany svojich práv domáhať prostredníctvom dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

35. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že sťažovateľ možnosť podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) nevyužil, dovolanie nepodal. Nevyžitie zákonnej možnosti podať dovolanie nemožno preto nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; a túto možnosť sťažovateľ v tomto prípade mal.

36. Keďže sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v okolnostiach jeho prípadu ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

37. Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu ako neprípustnú.

38. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v sťažnosti nekonkretizoval, porušenie ktorého z čiastkových práv, ktoré tvoria obsah čl. 48 ods. 2 ústavy, namieta. Navyše, v ústavnej sťažnosti absentuje akékoľvek relevantné odôvodnenie tvrdeného porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré by malo ústavnoprávny rozmer.

39. Odôvodnenie návrhu je pritom podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom danou podmienkou konania pred ústavným súdom. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

40. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania i jeho ostatnými požadovanými zákonnými náležitosťami osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom.

41. Vzhľadom na to, že nedostatok odôvodnenia, ktoré predstavuje podstatnú náležitosť návrhu na začatie konania pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy (vyplývajú z neho totiž dôvody návrhu, ktorými je ústavný súd podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný), nie je možné považovať za odstrániteľný nedostatok, ktorý je možné odstrániť po uplynutí lehoty stanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde, o to viac v prípade, ak je sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, ústavný súd v okolnostiach daného prípadu sťažovateľa na odstránenie nedostatkov ústavnej

sťažnosti spočívajúcich v nedostatočnom odôvodnení ústavnej sťažnosti nevyzýval (m. m. IV. ÚS 117/2019).

42. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy rozsudkom krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nedostatok náležitostí ustanovených zákonom.

43. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľa v nej uplatnených (návrh na zrušenie napadnutých rozhodnutí a vrátenie vecí okresnému súdu, návrh na priznanie náhrady trov konania) nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu